

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta.

LLEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA
DE

CATALUNYA, VALENCIA. BALEARS Y ROSSELLÓ

Any II

Barcelona, 16 de Setembre de 1901

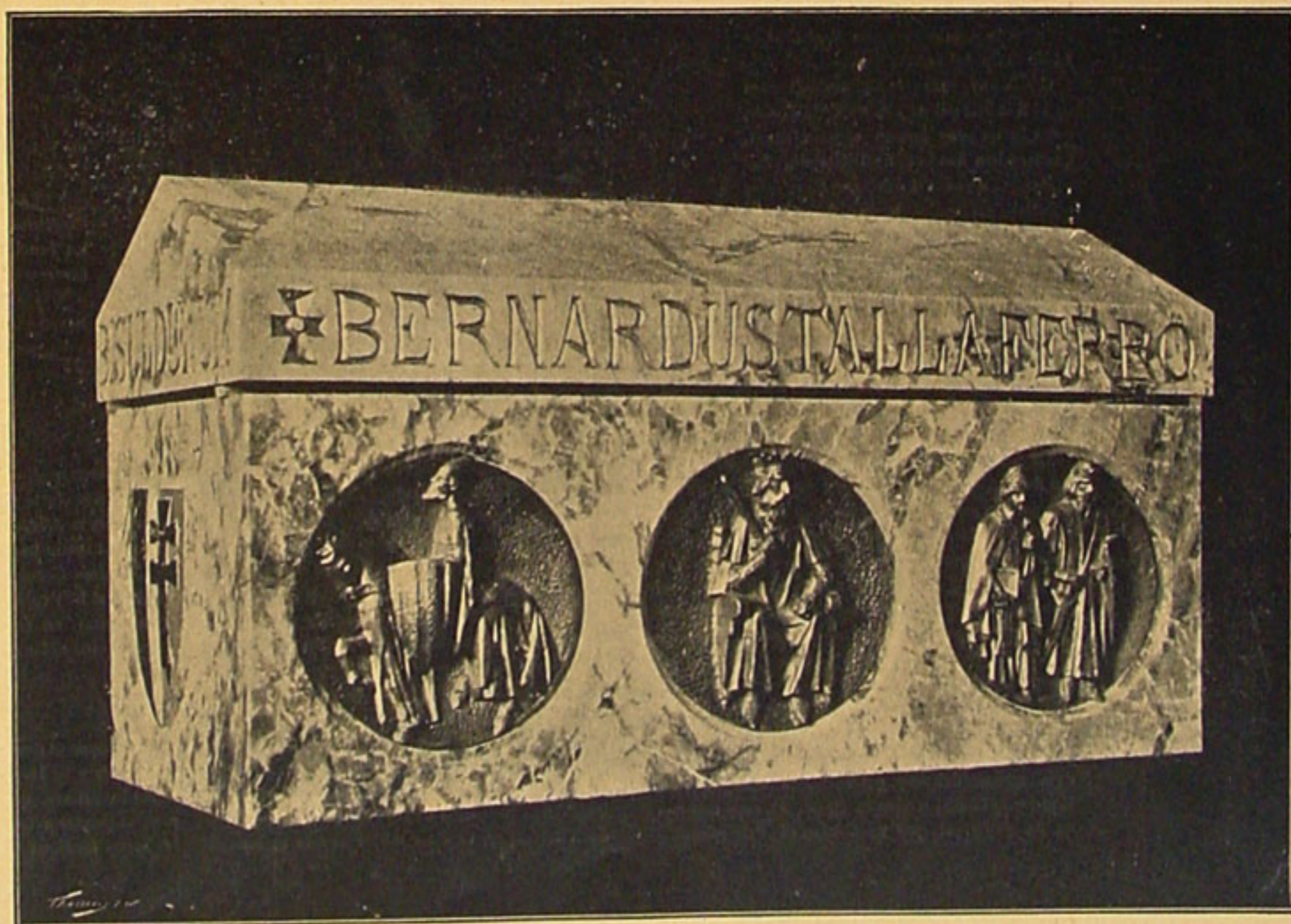
Núm. 22

SUMARI

GRAVATS: Tallant rahims, dibuix de F. Sans Castaño.—La gran alzina de Mossa, dibuix de F. Roselló.—La estatu d'En Rafel de Casanova.—Portada de la iglesia de Santa María de Requena (Valencia).—Catalunya: Vista de Puigreig, dibuix de J. Llaverías.—Balears: Valldemosa.—Urna que guarda'ls restos del comte Tallaferro, en la Basílica de Ripoll.—Los germans Frenchs.—Caricatura estrangera.—Qüento ilustrat.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Joseph Alemany y Borrás. — La gran alzina de Mossa (sonet), per Miquel Costa, Pbre.—A la fira de Prades, per Joseph Aladern (ilustracions de Brunet).—El 11 de setembre de 1714, per Antón Aulestia y Pijoan.—Post nubilis... per F. Girbal Jaume (ilustracions de F. Sans Castaño).—La musa popular (poesia), per Ramón Masifern (ilustració de Gosé). — Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Revista de teatres, per F. B. — Rondalles populars catalanes: Lo Mig-pollet.—Curiositats y passatemps. —Anuncis.

MODAS: Crónica parisenca, per Juliette. — Nostres figurins. — Sombreros de mig temps.

URNA QUE GUARDA'LS RESTOS DEL COMTE TALLAFERRO EN LA BASSÍLICA DE RIPOLL

COSTEJADA PER SUSCRIPCIÓ PÚBLICA DE LES COMARQUES DE OLOT Y BESALÓ.

Clubs náutics a Barcelona. — Rem y vela. — Travalls. — Festes, etc.

Barcelona ha demostrat en tot temps tenir una marcada predilecció per als sports, arribant a arrejar-se a n'aquí y practicantse actualment, tots ó casi bé tots los sports coneguts en lo món sportiu. Per axó lo náutich s'ha vingut practicant des de molts anys, dedicantshi en tot temps la joventut barcelonina, tripulant embarcacions y portant los seus entusiasmes per tota la bonica costa catalana.

Conseqüència de la molta afició y interès ab que's mirava aquest higiènic sport, y essent ja numerosos los aficionats qu'a n'ell se dedicavan, se fundà lo primer Club náutich a Barcelona l'any 1879, ab lo nom de «Club Clatalá de Regates», lo qual se dedicá, durant los primers temps, al foment y propaganda del rem, passejant gran nombre d'embarcacions y fentse ja algunes regates. Després s'anomená «Club Naval Recreatiu», quin nom fou cambiat pel de «Club Náutich», del que'n sortiren tripulacions fortes que obtingueren grans victories en lluytes ab los demés Clubs. Llavors comensá a possehir algunes embarcacions a la vela, decantantse cap al yachting l'afició de la major part dels socis, sense descuydar per axó la práctica y exercici del rem.

Lo 21 de maig de l'any 1888, durant la visita que feu a Barcelona la Reyna Regent, inaugurá oficialment lo nou edifici de la Societat, embarcantse en una canoa tripulada per socis de la metexa, haventli concedit varies distincions, entre elles lo nomenament de *Real Club*, lo 15 de mars del meteix any.

Cinch anys més tart, se cambiá'l nom de la Societat pel de «Real Yacht Club», qu'es lo qu'avuy encara segueix usant, quedant ben fixada l'afició dels socis pel yachting, qu'es l'únich sport qu'avuy practica, no tenint ja embarcacions a rem, però si una vistosa de yachts de totes mides y construccions qu'han guanyat algunes regates internacionals a Nissa, Cete y altres punts.

Lo «Real Yacht Club», ha organísat gran número de regates a la vela, des de les brillants de l'época de la Exposició fins a les del any 1897, y les últimament fetes per la Delegació del Club a Palomós, que tan interessants resultaren.

La Societat posseheix actualment un bonich edifici flotant, ab amplis salons y dependencias cómodes per als seus socis. Aquestos no son, actualment, gayre numerosos, havent decaygut una mica l'entusiasme d'alguns anys enrera, però no d'últim comptant en la Junta a entusiastes aficionats com los senyors Maristany, Burrell y algún altre, la Societat empendrá altra vegada'l camí de puja que tant brillantes campanyes li han proporcionat en épocas passades.

Un dels números més remarcables de la companyia equestre del senyor Alegria, qu'actúa al Circo Equestre (Tivoli) d'aquesta ciutat, es, sens cap mena de d'apte, el que va a càrrech dels germans

Frenchs, notables equilibristes ciclistes que fan difícilissims exercicis, principalment ab una roda sola, ab la que fan marxas endarrera, voltes y altres combinacions que'ls valen cada vespre grans aplaudiments. El clixé que publiquem en aquesta plana dona una petita idea dels seus notables travalls.

J. ELÍAS JUNCOA

REVISTA DE TEATRES

Novetats: Despedida de la companyia Vitaliani. Inauguració de nova temporada. Opera hispano italiana. — Tivoli Circo equestre: Ostitos de Sperardi. Los Frenchs, etc. — Gran via: Carçuela. — Próximas inauguracions.

Poca cosa podríam afegir a lo que portém dit en aquesta secció de LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA al

que les altres nits; es de aquelles actrius que treballan sempre a conciencia y sempre se les veu al seu lloch; però aquella nit ho semblava que interpretava millor los personatges, y'ls aplausos varen ser també més numerosos, arribant en certs moments a convertirse en veritable ovació, acompanyada de rics presents. Innombrables foren les vegades que va haver de presentarse al palco escènic per a acallar los aplaudiments del públich.

Molt semblant a aquella va ser la nit en que la companyia va despedirse del públich barceloní. També'ls aplausos y aclamacions se feyan interminables, no finint pas encara al despedirse la Vitaliani verbalment del públich ab la promesa de tornar a Barcelona.

Podém assegurar que aquesta companyia italiana dexa moltes y fondes simpaties entre'ls aymadors del art de nostra ciutat, y que quan torni serán encara més ben apreciats los mérits dels seus artistes. A revéurer, donchs.

LOS GERMANS FRENCHS

ocuparnos de la companyia italiana que ha actuat fins ara al teatre de Novetats, si havíam de parlar de les obres últimament estrenades, ja que totes elles merexen més l'olvit que altra cosa. Mes com que intercalats ab aquells estrenos varen tenirhi lloch alguns beneficis, entre ells lo de la aplaudida Vitaliani, creuríam no cumplir ab nostre dever de revisters si dexavam de parlarne encara que sigui molt a la lleugera. Lo programa escullit per la eminent actriu italiana per a la funció del seu benefici, estava compost de unes quantes comedietes curtes, de un acte de *La Dama de les camélias* y del tercer de la tragedia de Schiller *María de Stuard*. Qu'era apetitós lo programa no hi há que dirho, y aquest atractiu, ajudat del desitj de tots los admiradors de la beneficiada de demostrarli la seva admiració, foren causa de que la gran sala del teatre de Novetats se vegés atapahida de selecte y lluhida concurrència, entre la que no hi escassejaván cap mica les senyores, ab quina presencia s'endiumenjáva'l coliseu.

La Vitaliani no va estar millor ni més malament

Després d'uns días de descans ha obert lo teatre de Novetats les portes ab una companyia de ópera hispano-italiana que ha inaugurat les funcions ab la ópera *Carmen*, del mestre Bizet, quina representació va tenir lloch lo divendres últim.

Resulta bastant ajustat lo quadro de aquesta companyia de la que pensém ocuparnos més endavant, ja que les obres que anuncia nos donarán lloch per a parlarne extensament y creyém ab veritable elogi.

Mentrestant felicitem a la empresa per los sacrificis que fa per a complaure al favor que'l públich li dispensa.

Al Tivoli, convertit en Circo equestre, varen inaugurar-se les funcions de travalls equestres, gimnástichs, acrobátichs y cómicis, dirigides per lo senyor Alegria, que té la má trencada en aquesta mena d'espectacles. Los travalls de la celebrada Paula Piquet; les diablatures dels clowns Kerwisch y Paco; la troupe Jacopi ab llurs difícils equilibris; los ciclistes Frenchs; los gossos d'En Ricardo, y particularment los ossos de Sperardi, cridan de tal manera la atenció del públich barceloní, que poden contarse per plens les funcions que tenen lloch en aquest favoregut teatre.

Y'ls debuts de nous artistes se succehexen l'un darrera l'altre, presentant curiosos novetats, noves attractions que cridan ab més afany al públich que, com dihém, ompla constantment aquella sala.

Tot esperant la temporada d'hivern ha comensat lo teatre de la Granvia una tanda de carçuales series com la *Marina*, *La Tempestad*, etc., que atrán en aquest teatre bastanta concurrència.

L'Avelina Corona s'emporta los aplausos del públich, y si bé'l conjunt de la companyia no resulta prou ajustat, en cambi hi há algunes parts que's merexen los aplausos que'ls espectadors los hi tributan.

Próximament tornarán a obrir les seves portes los de Romea y El Dorado.

En lo primer, quina companyia dirigida per lo reputat primer actor don Enrich Borrás, inaugurarà les seves funcions lo día 24 del corrent, ab obres

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

ANY II.

BARCELONA, 16 DE SETEMBRE DE 1901.

NÚM. 22.

TALLANT RAHIMS, DIBUIX DE F. SANS CASTAÑO.

CRONICA DE CATALUNYA

I no estessim del tot convenuts de que'ls governants espanyols son veritables nulitats dintre'l camp de la verdadera politica, ó sigui la ciencia de governar los pobles, los fets ocorreguts últimament ab motíu de la anada d'un ministre á Vilafranca, y més que'ls fets, la xerrameca d'aquella gent, nos farían véurer clara la inmensa distancia que separa als polítichs y governants espanyols dels governants y polítichs d'altres pobles que no's diuhen Espanya, ni tenent presidents de ministres que's diguin Sagasta y Silvela ni quelcóm més alt que s'entusiasmi y condecori aquella cosa qu'en diuhen pomposament marina nacional.

Pérque les frases buydes, pretencioses y sense solta que s'han dit aquests días ab motíu de no haver sigut xiulat lo senyor Villanueva á Vilafranca, no tenen fi ni compte, ni demostran altra cosa que lo curts de gambals que son certa gent que viatja de primera quan va á estudiar les *necesidades del país* que malmenen los polítichs ab les seves ridícoles y sempre ofegadores disposicions.

¿S'han cregut potser aquella colla de tarambanes que á Madrid se repartexen la governació del Estat, que Catalunya es inconscient com ells y que'ls seus actes obehexen á les ordres del un ó del altre interessat en que'l poble fassi'l joch que á ell puga convenirli? Donchs van complertament errats. Lo nostre poble no va entusiasmar-se ni molt ni mica al sapiguer la nova de la anada del ministre á Vilafranca, perque sab que aquestes visites dels ministres no li portan res de bo, per més que'l ministre que la vingui á veure sigui'l de Agricultura y la comarca visitada una de eminentment vitícola com la del Panadés. Y si no va entusiasmar-la la noticia de la vinguda del ministre, menys li va pláurer la arribada per l'aparato de precaucions que varen pendres, y més poch encara los resultats que ha donat aquella visita; ja que çasi tots pot dir-se qu'han sigut contraproduhents, no sols perque va comprovar-se que aquell home sabía menos de les coses del art de la terra que'ls agricultors del Panadés, sinó perque al sentirlo d'aprop varen convéncers aquests d'una veritat que ja los hi havia xiulat á la orella infinitat de voltes y que ells se resistían á creure, ó sigui que de tota aquella gent no n'ha d'esperar res lo poble que vulga viure la vida dels païssos adelantats y lliures, per la sencilla rahó de que tots son rutinaris, esclaus y refractaris al avansament. Ells están contents del seu estat actual, y lo seu lema es: que duri. ¿Podém pensar nosaltres lo meteix?

*
* *

Deyam en l'últim número que á Basconia s'anava despertant cada día més l'esperit nacionalista, y axó que l'Unamuno, catedrático de la Universitat de Salamanca y fill d'aquella terra, no havia anat encara, ab motíu de la festa dels Jochs Florals de Bilbao, á pronunciarhi lo discurs que tanta polvoreda ha alsat, puix ell va combatre l'us de la llengua basca, donantla per una cosa morta, y solzament d'un valor relatiu arqueològich.

Aquestes imprudentes manifestacions d'un fill de Basconia, fetes desde la presidencia d'una festa eminentment regional y en una terra que tantes proves té donades del seu amor á la patria natural, varen donar lloch á graves manifestacions durant l'acte meteix de la festa y á protestes més tart, que ab la inter-

venció de la policia prengueren en certs moments lo caràcter de tumultuosos.

No ha faltat qui ha volgut véurer en l'acte, que no pot dir-se inconscient, del senyor Unamuno, una baxesa servil é interesada davant del poder central que premiará algún día aquest blincament d'espina ignominiosa ab algún ascens, y será si's vol tan merescut com correspongui á la il·lustració del catedrático de Salamanca, però que també será sempre més considerat com la paga mesquina y degradant d'un mancament á la patria.

Y del meteix modo que hi va haver catalans descastats que ab motíu de la vinguda del ministre de Agricultura á Catalunya varen tocar lo bombo y'ls platerets, del meteix modo, repetim, al sapiguerse la nova del discurs del Unamuno, no n'han faltat qu'en castellá hi tot han dit *soy de la misma opinion*, com també hi han hagut periódichs que potser ja cansats de afalagar á Catalunya, han comensat á tréurer la orella... y aquí sí que hi ve que ni fet d'encárrech alló de que «la sanch no's torna aygua». *Con que alerta, catalans!*

Mentrestant á Basconia lo moviment regional s'expandeix cada día més y'l Centre basch de Bilbao crea una escola de llengua basca y reb felicitacions de per tot arreu y entre elles la de la *Unió Catalanista*, que vol dir la de tota Catalunya.

Axís s'abrassan los pobles y ¡ay del día que s'ajuntin les regions espanyoles que no volen ser mortes!

Aquell día no li valdrán Unamunos al centralisme: morirà ofegat per la alenada vital que brollará de per tots indrets, puix ell, com los cuchs, sols viu y's desenrotlla entre la pudridura y la corrupció.

*
* *

La noble ciutat de Manresa, que quan no tingué altes mèrits per á ésser celebrada, tindria lo de haver donat nom á les tan anomenades *Bases* que enclouhen lo Credo catalanista, va celebrar la seva festa major ab la inauguració d'una exposició general manresana que ha superat, segons noticias particulars qu'en tenim, les esperances totes dels seus organitzadors, que no eran poques, puig l'entusiasme y bona voluntat dels que han portat á cap aquesta idea ha salvat tots los obstacles qu'en un principi's presentavan, acabant per portar á felís terme la tasca empresa, que tant honra avuy á aquella ciutat.

Lo fet de ser aquesta la primera exposició de caràcter general que té lloch á dita ciutat, fa que d'una ullada puga veures tot lo qu'en industria, agricultura, arts y comers pot presentar, y que dongui idea del gran desenrotllo qu'en tots los rams de la activitat humana ha pres, particularment en agricultura, puix gracies á la iniciativa del digne diputat á Corts, En Leonci Soler y March, se trova á un grau de perfecció y avansament veritablement envejable. Una bella prova de lo que dihem es la instal·lació del gremi de pagesos, propietaris y parcers, fundat per l'esmentat senyor Soler y March, institució catalana de soca á arrel, com no podía ser d'altra manera, sapigut lo modo de pensar y sentir del seu il·lustrat iniciador.

No ha sigut solzament la exposició actual lo que ha donat caràcter á la festa major de Manresa d'enguany. També ha contribuít al esplendor de la metexa la visita feta á dicha ciutat per l'«Orfeo Catalá», que va resultar un acontexement, tanta va ser la munió de gent que va anar á rebrel á la estació y tantes les colles que dels pobles vehins se trasladaren á Manresa ab lo sol objecte de sentir cantar les corrandes de la terra per la benemèrita associació tan festejada de tota Catalunya, y sobre tot,

per sentirli cantar *Los Segadors*, quina cançó fa com lo bon vi, que com més anys té més força agafa.

Será llarch explicar l'entusiasme dels manresans després d'haver sentit al Orfeó al ofici que's celebrá á la Seu d'aquella ciutat, en lo que va predicarhi lo senyor Bisbe de Vich, doctor Torres y Bages; los viscas y aclamacions al acabament del concert donat al conservatori, atapat com may de gent de tots estaments, y sobre tot la coral y afalagadora despedida que va tributar lo poble de Manresa al celebrat Orfeó, en quin moment se sentían barrejades les notes de *Los Segadors*, los viscas á Catalunya, á Manresa y al Orfeó, y per sobre de tots aquests, los qu'erán dedicats á les *Bases de Manresa*, qu'erán contestats unánimament.

Y lo que son les casualitats: mentres á Manresa festejavan y aclamavan les nostres aspiracions nacionalistes, á Vilafranca ens reconquistava un ministre del Estat espanyol.

* *

Los meetings de propaganda catalanista se succehexen los uns als altres sense interrupció y ab entusiasme y éxit crexents, ja que la sana llevor que arreu escampa la veu dels oradors que hi prenen part, no pot tardar en donar assahonats fruyts que aplegarán, sinó nosaltres, les novelles generacions que puján assedegades de llibertat per la terra catalana.

Avuy ab motíu de la inauguració d'una nova associació patriótica; demá prenent peu del desitj, ó l'acort d'un poble de honrar la memoria d'un dels seus fills ilustres, benemérit catala; un altre dia per á visitar una comarca, ó per á propagar pura y exclusivament los nostres salvadors ideals, los catalans que estiman la seva patria, secundats ó per iniciativa de la *Unió Catalanista*, quan no son altres entitats que ab empena propia organisan reunions, festes ó meetings de propaganda patriótica que tenen lloch per tots los indrets de la terra catalana, van despertant l'esperit patri dels seus germans, recordántlosi lo que fou la patria, com la tractan avuy los governants y lo que será demá.

Ultimament li ha tocat á la provincia de Lleyda lo sentir la veu autorisada dels representants del catalanisme. Tárrega y Tremp han sigut les dúes poblacions de la comarca lleydatana que han hostatjat als predicadors de la bona nova y en abdós llochs l'entusiasme dels fills de la terra ha brollat esplendorosament al empaparse de la sava vivificadora de les noves ideas.

Y en tant que'l catalanisme se preocupa del pervindre de la patria y procura pel present, no s'olvida jamay del passat, com ho demostra al arribar la memorable fita del 11 de setembre, en la que tots los anys remembra los fets capdals de aquella diada, escrits ab lletres de sanch l'any 1714; glorifica als mártirs de la llibertat de Catalunya honrant la seva eterna memoria, enjoya llurs estatuas ab coronas de llorer, y resa mises davant de la verge del Montserrat en sufragi de les ánimes d'aquells esforçats patriotes, com ho ha fet també aquest any á la iglesia dels Sants Just y Pastor de aquesta ciutat, per iniciativa de la «Lliga Esperitual de Nostra Senyora de Montserrat», y en altres iglesies y santuaris de Catalunya, y com ho han fet casi totes les entitats patriótiques de la terra, celebrant vetllades commemoratives de aquella gloriosa fetxa de la historia patria.

Mes está vist que'ls governants espanyols tenen pressa en solucionar la *questión catalana*, y lo que s'havía fet cada any, y en altres terres se consideraría com un hermosissim y encoratjador acte de pur patriotisme, aquí's pren com un acte criminal y s'agafa y porta á la presó á trenta joves que, pacíficament, sense escándol de cap mena, anaren á depositar unes quantes coronas als peus de la estatua del conceller en cap Casanova, alçada

per la ciutat de Barcelona, en honra d'un dels seus més esforços fills.

¿Qué pretenen los governants ab aquestes midas de represió y rancunia? ¿Volen que'l poble catalá s'olvidi del seu passat y ajupi la testa al present sense preocuparse poch ni molt del pervindre dels seus fills? ¿Volen ofegar les iniciatives de aquest poble, lo més viril de tota la península y'l que solsament predica pau y unió entre tots los espanyols, mentres aquests no vulgan robarli la llibertat á la vida, ofegantlo per tots los medis que sugereix la imaginació semítica de la gent que'ns governa? ¿Es axó lo que's proposan? Donchs mirin, nos sembla que no ho conseguiran.

* *

Lo día 1.er del actual passá á millor vida en la seva casa payral de Bigas lo senyor don Francisco Maspons y Labros. (E. P. D.)

Fou una de les personalitats més importants en lo moviment catalanista y dels primers que contribuí al grandió desvetllament del esperit de la terra catalana ab ses obres literaries de carácter históric y de folk-lorisme.

Sabém que LA IL·LUSTRACIÓ LLEVANTINA projecta honrar com se mereix la memoria d'aquest bon patrici, per quin motíu nosaltres no som més extensos, concretantos á enviar en aquests atribulats moments lo nostre més sentit pesam á la seva distinguida familia, mentres preguém á Deu per la seva ánima.

JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS

LA GRAN ALZINA DE MOSSA (1)

PATRIARCA qui sos braços axeca, moridor,
al benehir estátich sa llarga descendencia,
axí alçava les branques d'antiga corpulencia
demunt les grans alzines del bosch l'arbre major.

Tal parexia l'arbre qu'ab mágica remor
dels segles qu'aquí foren me deya la existencia,
com si de la nostra illa guardás la conciencia,
com si tingués per sava la sanch de l'avior.

Baix d'aquella ample soca, més vella que la historia,
mon front en primavera va somiar la gloria
de fer l'excels poema del poble mallorquí...

Y avuy que á mitjant viure retorn á tal paratge,
no hi trob ja l'arbre místich; caygué, y pel gran boscatge
un buyt ple d'anyorances s'axampla ja per mi.

MIQUEL COSTA, PBRE.

(1) A la finca de Mossa, dins les montanyes de Lluch, existía fins fa poch temps la famosa alzina, verament colossal, qu'era visitada com l'arbre major de Mallorca.

A LA FIRA DE PRADES

QUAN varem haver remontat lo cingle de l'Abellera, y un cop varem ser un poch més enllà de la capelleta de Sant Antoni y dominarem la vessant oposada de la muntanya, baix, al fondo de la plana, amarada de sol que hi batia de ple a ple en aquella diada d'agost, vegerem estendre's la comtal vila de Prades, ab la seva iglesia de parets socarrades y ab ses rengleres de cases destruydes per l'incendi en les passades guerres.

Mes quant diferent la vegerem aquell dia de com l'haviam vista sempre! Darrera les parets de les cases habitades y al tombant de la sagrera de la iglesia, entre les cases cremades y ls corrals y pallers que sombrejan les eres, s'hi veyia bellugar un verdader formigueig de persones y animals de tota mena que allí s'havian aplegat atrets per l'anomenada de la seva fira. Devallant, devallant a tota presa, no trigarem gayre estona a confondre's entre aquella multitud abigarrada que's movia d'ací d'allà febroso, los uns empenyuts pel fibló del negoci y ls altres pel dalit de la diversió.

Era en extrém curiós estendre'ls ulls per aquell espectacle. A l'un costat un grupo de pagesos de la serra, masienchs, sapats y rojos, ó vells escardalenchs y nirviosos ab axades, magalls ó destrals, que havian comprat, del diner del bestia que havian vengut; gent del Camp més feble y descolorida, estirant una cabra ó un pollinet; pastors de la Segarra menant un reinat de

bestiar; andorrans ab ses recues de pollins; urgellesos y garri-guents ab sos parells de mules ó sos escamots de bous; rambleres ab ses rengles de matxos; gitanos rics ab sos gechs de vellut afelpat, ab gornits de pell, de patilles sedoses y cuydades, ab ses carteres penjades al coll, ben provehides per a fer grans compres; gitanos bohemis y miserables ab un parell de someretes atrotinades y dos ó tres pollinets, tots carregats de criatures descalses y despullades; esquiladors, plata-y-oros, esmolets, saltimbanquis, jugadors, trampistas, pillets, tot, tot lo abigarrat ó típic de la societat en una barreja indestruable y marejadora, qu'enlluerna la vista y fa ballar lo cervell.

De llarch a llarch de les socarrades parets, fermats en les velles y bonyagudes estaques, rengleres d'animals enronrats de compradors y de curiosos; més enllà, en ple camp, escampats per les eres y per sobre les parades de rostoll, inmensos remats de bous y vedellets, mirant ab sos esguarts serios y desconfiats als que'ls enrondan y llensant d'en tant en tant algún bruel que retruny per les fondalades d'aquelles serres; y devallant pausadament pels camins d'aquells costers, comensavan a aparéixer los remats de bestiar de llana que al endemà havian d'entrar en fira, després de la dels animals de pell.

Quan varem estar confosos entre aquella diversa multitud, la primera cara coneguda que varem topar va ser la del jayo

Sarrions, que tantes vegades ens havia donat aculliment al seu mas, una masia verament catalana, sempre ben provehida de pa y vi y oberta per á tothom. En aquell instant lo jayo Sarrions no semblava pas ell, y fins duptarem en escometrel, pensant que entre tanta gent desconeguda y vinguda de les quatre parts del món, podria haverhi algú que s'hi assemblés. Però no fou així, era ell, ell mateix, sinó qu'estava esverat, los ulls li surtían del cap, verinell, pantejant, suant, mormolant per sí sol y cloyent lo puny com buscant algú pera axafarli'ls nassos.

Oh! no n'hi havia pas per á menos. Lo pobre jayo Sarrions havia portat á la fira una somereta hermosíssima que no valdria menos de quaranta duros, y volia véndrela per á comprar mitja dotzena de caps de bestiar per á formar un ramadet, y aquella bestiola tan hermosa, que tant li havían festejat durant tot lo mati, en un moment de descuyt li havían pres del firal, no sabent com ni de quina manera.

Molta part de culpa, per axó, havia sigut d'alguns companys vehins d'hisenda que quí sab si estavan complicats en la pillada. ¡Tant que'ls coneixia, tant que'n desconfiava y haverlo hagut encara d'enganyar! Lo cas va ser que'l pobre Sarrions, tip de regatejar sota aquell sol que estavellava les pedres y allí á l'arracé de la paret que no hi passava un alé d'ayre, aprofitant una estona que no tenia ningú pel voltant, va volguer anar á fer una copa á la taverneta d'enfront per á calmar la xardor.

¡Ni may que hi hagués entrat! No be va haver dexat la copa dels dits, va adonarse d'una colla de companys que li digueren:

—Apa, Sarrions, ens falta un company per á fernos lo gasto á la morra y vos que sou bon jugador ens treuréu del apreto.

—Noys, no puch de cap manera—contestá bruscament lo jayo Sarrions, passantse la ma de revés per sota la barra.

—Sí, home, agafeushi.

—No pas ara; tinch la somereta aquí davant al firal y me la buscan molt.

—Vaja, no més á deu punts; ja hi donaréu una ullada d'en tant en tant.

Tant l'atormentaren y tantes ganes tenia ell de jugar (era un joch que'l tenia dominat del tot), que al ultim acabá per en-salivarse les mans, y ficarse al rotllo tot dient:

—Vaja, si de cas femho depressa.

¡Dos!... ¡cinch!... ¡tot!... ¡vuyt!... lo jayo Sarrions á cada punt que guanyava ó perdía, ab la ma alta y'ls dits estirats ab los punts que hi senyalava, donava dos passos cap á la porta y pegava un cop d'ull á la seva somereta; però aviat se aná embor-ratxant ab lo joch, vingué'l puntillo de no dexarse guanyar per aquells jovenots que may sabrían lo qu'era jugar á la morra, y fixat en les jugades ja no's recordá més del firal ni de la somera.

Tip de donar *remenjas* y més *remenjas* y quan s'hagué ja decidit qui havia de pagar la *tifara*, lo jayo Sarrions se'n entorná cap al firal tot satisfet d'haver donat una bona lliissó á n'aquells jovenots pretenciosos; però figureuvos la sorpresa que va tenir al veure que la somera havia desaparegut del lloch hont la tenia fermada.

—¡Reira d'abet, me la pagarán! ¡Si ha sigut una broma me la pagarán cara! Si's creuen que perque soch vell se poden emburlar de mi van malament, perque ab aquesta ma'n tinch prou per á tirarlos de nassos per terra! ¡Jo no me'n vaig de Prades que no porti la somera ó que no fassi gemegar algú! A les bones fins la sanch del cos, però á les males que no's fibin de les meves intencions.—

Y així anava exclamantse lo jayo Sarrions, corrent del un cantó al altre de vila, entrant á totes les tavernes y á tots los cafés, mirant totes les posades y regonexent totes les estables,

corrent del un corral al altre, renllant tots los camins sense repós y corrent d'ací d'allà com un esperitat. Axís varem trovar-lo nosaltres y va explicarnos lo cas que acabava de passarli, y tots li recomanarem que's tranquilisés y busqués ab calma, qu'en donés part á la justicia, que l'alcalde avisaria als guarda-termes, als civils, al agutzil y fins al Sometent, que nosaltres faríam també tot lo que podríam per ajudarlo y que no tingués por, qu'entre tots trovaríam la somera que li havían robat, ni que s'hagués d'enviar ordres á tots aquells pobles dels encontorns. En fi, tots confiavam en que'l pobre vell d'un modo ó altre recobraría la somera, però may ningú podia pensarse que fos de la manera tan original com va recobrarla.

JOSEPH ALADERN

(Acabari)

(Il·lustracions de Bruas.)

Lo dia 11 de setembre de 1714.

LA ESTATUA D'EN RAFEL DE CASANOVA
MÀRTIR DE LES LLIBERTATS CATALANES

ERA la matinada del memorable dia 11 de setembre, y l'enemich anava a llensarse en massa sobre la ciutat que feya *tretze mesos* se veyia voltada y sitiada.....

Tota aqueixa inmensa falange de 40.000 soldats francesos y espanyols, anava a batres ab uns 8.000, gran part d'ells ciutadans, darrera de muralles aportellades en amples geles defensades per valls ó *cortaduras* no acabades, y reguardades ab sachos de terra.

A dos quarts de cinch de la matinada, al terratrémol de trenta pesses de artilleria aviades a l'hora, s'emprenqué l'assalt, encara en la foscor.....

La primera embestida no pogueren ressistirla tan flaques forses, que hagueren de cedir; obrintse algunes companyies pas a la bayoneta pel cercle d'enemichs que les voltavan. En la obscuritat fulguravan los llampechs de les descàrregues, qual retró barrejava ab la cridoria dels combatents, ab los sorolls que anavan alsantse confosos de la ciutat, y'l so de les campanes tocant a rebato. De la horrible mortandat d'aquell jorn ne fou prelude aqueix primer encontre, en que la major part de les ciutades forses quedaren delmades, haventhi companyia, com la dels argenters, que tingué 28 morts.....

La lluyta en aquells moments, que serfan les cinch de la matinada, s'havia generalisat, y d'un cap al altre de la ciutat, per aquella banda, una ratlla de foch dibuxava las linias dels carrers y les siluetes dels edificis, dels murs y barricades, ahont un mar d'homes frenétichs s'abrahonavan en lo paroxisme del valor y la temeritat, exitats uns per lo sant amor de patria que demanava les vides de tots sos fills, y altres esperonats per la set de moti y de matansa. Lo terratrémol de la fuselleria y les canonades feya trontollar la ciutat en sos fonaments, anunciant a llarguissima distancia lo funebre despertar d'aquell jorn.....

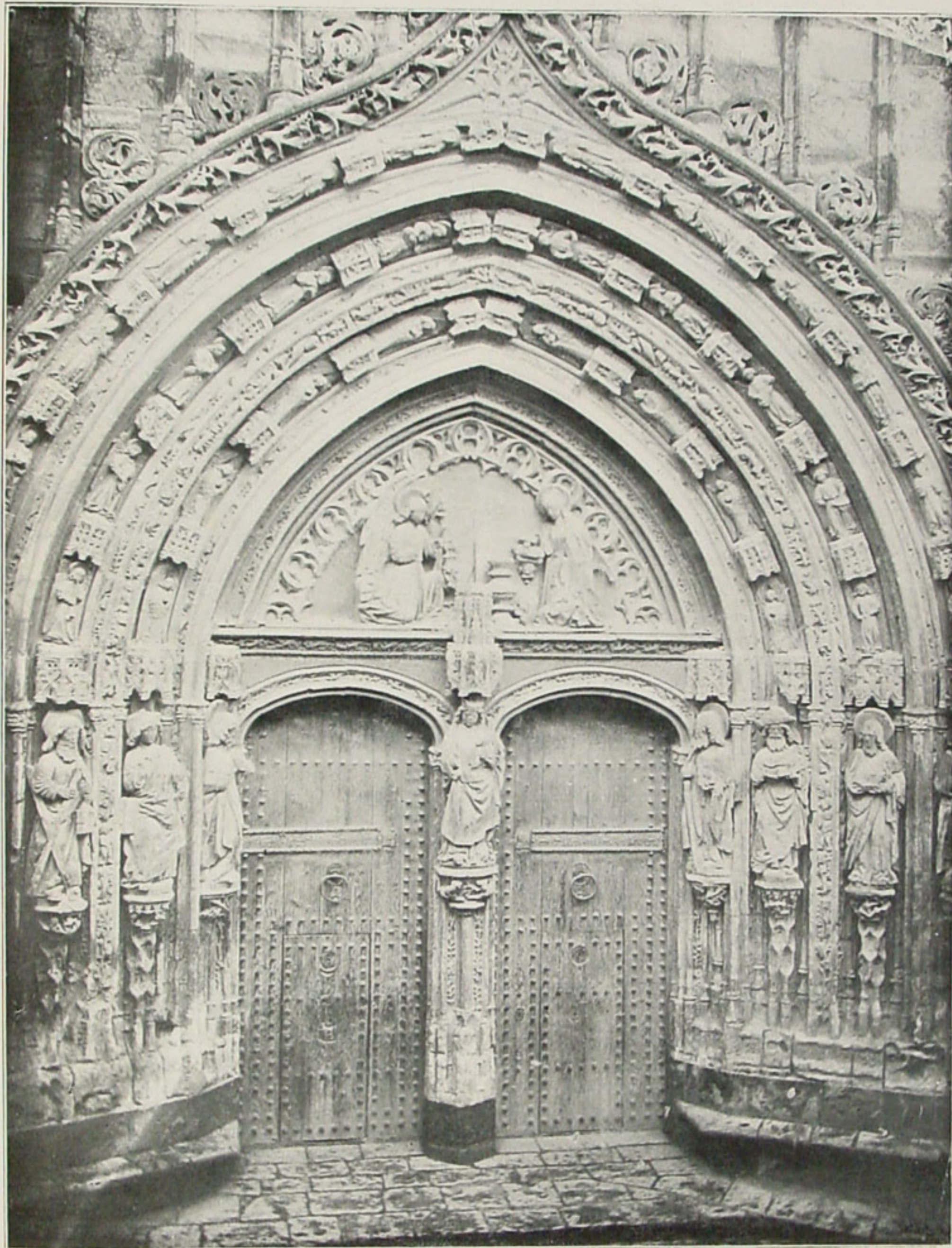
Per consell de Villarroel, y en virtut d'una reunió tinguda per les Autoritats en la Casa de la Ciutat, se ressolgué donar un atach general al enemich, trayent les banderes de Santa Eulalia y de Sant Jordi, y cridant a tot-hóm de 14 anys en amunt a les armes, baix pena de la vida.

En tres companyies que corresponfan als tres principals punts de atach, se verificá l'avans a les set del mati. Per dalt de la muralla de Junqueras avansá'l Conceller en cap doctor Rafel Casanova ab la bandera de Santa Eulalia, tenint los cordons lo Comte de Placencia y don Joseph Galcerán de Pinós, seguit de una munió de Cavallers, entre ells los Concellers en cap que foren de 1710 y 1713, don Antoni de Valenciá y don Manuel Flix, y companyies de infanteria de la *Coronela*, apoyades per 300 cavalls. La embranzida fou irresistible; y la columna, en mig de les ruxades de projectils, aná guanyant la muralla, los horts y'l monastir de Sant Pere, pam a pam, fins a possessionarse d'aquest, prenenthi quatre banderes als sitiadors. Avansant més, per dues voltes arrivá fins a apoderarse de la bateria del Portal Nou; mes al ultim lo foch infernal que feyan les columnes que a cada moment se succehfan, la obligaren a retirar; en quina ocasió y sobre'l terraplé de la muralla, prop del hort de Sant Pere, una bala ferí al noble magistrat Casanova, que caygué abrassat a la sagrada bandera de la patria, mentres a son entorn sucumbían lo conceller de 1710 Valenciá, don Antoni de Berardo, los capitans de la *Coronela* Bassols, Lledó, Codina y altres de digníssimes families.....

ANTÓN AULESTIA Y PIJOAN

(De la *Historia de Catalunya*).

PORTADA DE LA IGLESIA DE SANTA MARÍA DE REQUENA (VALENCIA). — (De fotografía.)

POST NUBILA...

Y... no tinc res més, reyna meva; no he pogut fer-te un niu millor...—

Y ell la mirava bategantli'l cor, eternit de mirarla seva, ben seva, mig esblaymat, mig confós, tot tremolant d'una cosa estranya que's sentia des del cap als peus, per dintre'ls ossos y que li donava uns estremiments de fret, molestos, punyents, com una febre sobtada, com un atach que'l dexava sense forces...

Y ella se'l mirava, y mirava'ls mobles y les parets com aquell que s'ha perdut, ó's troba en un palau encantat, y somreya com un nen que té certa por y mira a la única persona que l'acompanya... y no gosa trencar lo plor perquè'l acompanyant l'amanya, li fa festes, prevenint son esglay, espantantli la por, sense dexar de parlarli per a no dexarli mantenir los pensaments que l'espantan, per no dexarla fixar en que son tots sols, qu'es tota sola, no més ab ell...

—Merexes més; merexes més... però no he pogut més... y aixís y tot, m'ha costat tant de guanyarte! Perque jo t'he guanyat, t'he hagut de pendre, contra tot, lluytant pam a pam contra tothóm, fins que has sigut meva.

—Ho he estat sempre...

—Ho volías ésser; però tu volguent y jo també, no'ns podíam sustreure al poder de tot lo altre que sens ésser jo m'impedia a mí, y sens ésser tu, t'retenia a tu. Oh, la societat!...

Y per sos llabis passá una rialla amarga, y ella abaxá'ls ulls...

Aquella cambreta era tota envellutada com per guardar un tresor de gran preu, ó un ser superior; una fada vista en somnis...

Ah, sí; vista en somnis... y ben seva al despertar. A n'ell li semblava que despertava; tant que's passá una mà pels ulls, y

agafant la d'ella, y volguent acompanyarla a la otomana li digué:
—Vina...—

Ella'l seguí, y al veure'l gesto d'ell, semblá que anava a dir no, y després, com veient que ja no hi havia motiu per a negar res, s'assentá al seu costat, sempre encongida, sempre ab la mitja rialla contreta, a punt de plorar ..

***

Ell era... un caygut; un de tants que rodolan la vida, y rodolant sempre ni troban lo descans, ni la pau, ni la joia; d'aquells que sense riqueses materials al naxer, perden los bens morals de que descendexen y ab que s'acomboyan..., pare, mare, germans, amichs... y sols quan tenen prou coratge, ó'l fat té compassió d'ells, un día s'aturen un moment, tancan los ulls y son un quant temps felissos avans de cloure'ls per a sempre. Ell havia lluytat aixís, sens més capital que la carga de la vida, sense més benestar que la llibertat del gos sens amo, ab un sol adversari, la societat, y un sol desitg: pau, repós, descans... Animes soles y extraviades, que com tot lo que's cria al desert, pujan fortes, indomables, resistents de ferse a la fatiga...

Un día estant al seu costat, ell li havia dit:

—Sabs quína flor me semblas, al costat meu?

—Una flor? Quína?

—Una adelfa: se fa pels cementiris: se cria aprop dels morts.—

Y esclafí una rialla d'aquelles que fan los que no ploran may perquè ningú'ls hi axuga la primera llàgrima y perden lo plorar.

***

—Sí, sí, vida meva: tot lo que voldrás, tant com voldrás. Si per mirarte, no més per véuret, hauria fet tot lo meteix qu'he fet per tenirte...—

Y's recordava d'aquell temps que ara veyia tant lluny, tan esborrat, en qu'ella fixava los ulls al fons dels seus y li preguntava: «m'estimarás sempre... sempre: no m'enganyas? no m'enganyarás may?» ab ansia, ab anhel d'ésser estimada, estimada per ell, mentres ell, a la llum d'aquella mirada, projectava un pervindre tan hermós com lo moment present, fins inclohenthi aquella metexa cambreta, tota tal com era, que al ultim, a forsa de rodolar, havia trovat un replá en la pendent de la vida, y allí descansava, allí... acabat de casar, en lo quarto de la seva dona...

Li vingué un ensomniament en que ho veyia tot, s'hi veyia ell també, com si fos un altre... y pel seu magí passaren gemechs, revoltes del esperit y la consciencia, miseris, lluytes, burles sense pietat... arriuant aquí li semblava que tot rodava com en un vértich després del qual se sentia més disposat, més fort, y tornava a comensar aquell cicle, que com un cercol viciós anava a parar sempre entre'ls metexos punts cardinals; despit, amargura, descoratge, lluyta... al ultim arrijava un punt llumenós; una claror vivíssima y rutilant lo cegava; feya un pas més... y's retrovava ell meteix, allí, assegut a la otomana, ab la seva dona al seu costat, mirantlo, com sempre, demanantli que l'estimés sempre, que no l'enganyés may...

Y tot'aquella fredor als ossos, tot aquell trasbals li passà sobtadament: se mirá y's trová les mans d'ella dintre les d'ell; les acostá per mirarseles... unes mans febles, dintre les seves... y la mirá a n'ella, tota, y's deturá als ulls, als llabis... al front...

Y sentí com un calor que li expendia y dilatava'l cor, donantli un benestar intens... y aquell calor li puja al cervell, als ulls... y's sentí caure les llàgrimes...

Ella s'espantá; ell li apretá les mans, acostantsela... y ella pensá que ja era seu, qu'era ben seu; y que may l'havía vist plorar, y qu'ella era seva per aconsolarlo...

Y abressantseli al coll, ab lo primer petó li axugá la primera llàgrima...

F. GIRBAL
JAUME

(Il·lustracions de
F. Sans Castaño.)

LA MUSA POPULAR

AL JOVENT

UNA gentil minyona
de cabells d'or, ulls blaus y faç rosada,
que porta'l front cenyit de llor y d'aura,
y ornat lo pit flonjós y la rodona
cintura ab flors del camp... ella, sols ella
vos pot donar la má franca y amiga
fins á sé enfront l'adéu de la Natura.

Ella, sols ella, us mostrará'ls celatges
purs y blavenchs, y ab variades tintes,
y ab sos estels brillants y tremolosos.
Ella, sols ella, us guiará tot día
pel marge espés de la frescal ribera,
bo y escoltant les tendres refilades
dels aucellets, y l'harmonía dolça
del ayre suau y la corrent ondina.

Ella, sols ella, us podrà dur en braços
pels grans aplechs y alegres romeries,
ahont us gaudiréu de les més belles
costums y tradicions de la velluria.

Ella, sols ella, us dictará un llenguatge
franch y catalanesch, dolç com la bresca
quan es d'amor, que vibra com un bronze
quan es per deslliurar la Santa Patria.
Y en sí, sols ella té la veu melosa
per dirvos que la mar, lo bes del céfir,
lo clap de cel, lo terme de campinya,
lo riu que corra, l'au que canta...
tot es un doll d'exuberant bellesa,
tot es un rich manná pel cor d'artista.

¿Sabéu quí fou que va dictá'ls pòemes
Visca Aragó, Lo Somateny, La Copa,
Poblèt, La Barretina, L'Esperança?...
La Musa Popular, la dolça amiga
dels més ardits cantors de nostra terra...
Del nostre bell Parndís ¿quántes monjoyes
no han escullit les extrangeres Muses
per' adornar son front, que ni ullarian
si lo perfum qu'exhala de sos pétals
no fes olor de nostres encontrades?...

Del célich Verdaguer, mestre dels mestres,
¿sabéu que'n día la nunciadora Fama?
D'ell conta que, de nin, s'encodormía

ja en lo bressol, ja en la materna falda,
ab les cançons meloses de *La Reyna,*
Lo Pardal, La Donzella de la Costa...
Essentne més grandet, quan ressegüia
les ignocentes pàgines del *Fleury,*
en los contorns del libre hi apuntava
les troves populars que n'aprenia
de boca dels vellets de Folgarolas...
Des de llavors, seguint llochs y masies,
no reposá ni un punt en sa taleya,
espigolant aquells diamants hermosos
de l'antigor, qu'avuy nos enlluhernan
al passá'ls ulls pel *Canigó* y *L'Atlántida,*
adresses sens valor qu'avuy rumbeja,
y eternament rumbejará cofoya
la hermosa poesia catalana...

Pòetas catalans, seguía la via
que'rs han trassat nostres insignes mestres,
y fugíu lluny, ben lluny, d'eix *modernisme*
que cau de vell... y avuy nos entrebanca.
No heu pas d'anar pels riberals pomposos
del *Sena* ni del *Rin,* per saturause
d'olors de Primavera... qu'á pler vostre
tenim entorn les fresques margenades
del *Ter* y'l *Llobregat,* hont flayran sempre
la *mustra,* l' *tomanyí,* la *farigola*...

Tractáu á fons la bona gent de casa;
petjáu'ls terrossars de nostres gleves;
seguía festes y aplechs y romeries...
y aprenguéu ab amor les sempre joves
llegendes y *cançons* de nostra terra.
Perque ¡ay del jorn que nostra poesia
lo típich de sa faç n'haja perduda!
¡ay d'aquell jorn que sos perfums no flayrin
al *agré del terrer*... de dol vestiusel
rogáu-ne les campanes llastimoses!
morta será la més gentil pubilla,
l'hermosa poesia catalana.

RAMÓN MASIFERN

(Il·lustració de Goss.)

lo Sabí. Però lo més interessant per al aymador de les arts y les anti-
guetats, es lo castell y les tres iglesies parroquials. Lo castell, que serví
de defensa formidable, está en lo més alt de la extensa roca, sobre la
qual fou edificada la vila. Está mitj arronat; però conserva encara una
de les quatre torres, que devía ser la del homenatge. De les tres iglesies,
la més antiga es la de Sant Nicolau, patró de la ciutat; però reconstruïda
en lo sigle XVIII, no conserva vestigis de la primitiva fàbrica. Les al-
tres dues, dedicada una d'elles á Sant Salvador y altra á Santa María,
també foren reconstruïdes en aquella época; més en aquestes tingueren
la bona idea de respectar les antigues portades interessants rex alles de
l'arquitectura ojival de la Edat-Mitjana. Una y altra porta s'obren en pla-
ques petites y poch transitades, y com les cases d'aquella part de Requena

tenen també aspecte d'antigor, tot contribueix á formar dos quadros in-
teressants per al artista y lo poeta.

En una excursió que feu lo Centre excursionista de *Lo Rat Penat*, tra-
gué fotografies d'aquestes portades, y per l'amabilitat d'un d'aquells tu-
ristes, podém publicar la de la iglesia de Santa María. La de la iglesia de
Sant Salvador difereix poch d'ella. Té també en lo pilar divisor de la
porta la imatge de la Verge; la del titular en lo tímpano; les dels Após-
tols als dos costats, sobre ménsules y baix l'acostumat doser, y nombroses
estatuetes d'altres sants en la arxivolta. Però en la portada del Salvador
les figures son més estirades, y menys flexibles y proporcionades; la ojiva
menys oberta; y recorda encara lo gust románich; lo finestral que hi há
sobre d'ella, roüló y desprovist de rosetó; tot lo qual indica major anti-

BALEARS. — VALLDEMOSA

guetat ó imperfecció en l'art. No consta la fetxa de la construcció primi-
tiva d'aquestes dues iglesies; potser que's troessin datos escorcollant
llurs arxius, cosa que duptém s'haja fet per la poca afició á tals estudis.
Ara hi há á Requena algunes persones ilustrades y amants de sa ciutat
natal que podrián encarregar-se d'aquesta feyna.

CATALUNYA.—VISTA DE PUIGREIG

Ribera amunt del poétich y aprofitat Llobregat, entre Manresa y Ber-
ga, quin ferrocarril hi passa frech á frech, s'hi trova'l poble de Puigreig.
qual vista, presa de més enllá del pont de la carretera que atravessa'l
poble dirigintse de Sant Fructuós á Berga, pot reproduhir avuy LA IL·LUS-
TRACIÓ LLEVANTINA, gracies á l'amabilitat y provat patriotisme del nos-
tre bon amic y reputat dibuxant senyor Llaveries.

Població d'aprop de 4 000 habitants es Puigreig, des de molt antich
una població eminentment fabril, que conta ab bon nombre d'escoles par-
ticulares per á abdos sexes, á més de les municipals de noys y noyes.

Celebra dues festes majors y una fira lo primer de Janer. Durant les

guerres civils del ultim sigle, va ser teatre d'alguns fets que recordan los
seus habitants, y sabém que'ls nostres ideals van arrelantse en lo cor dels
seus fills per lo que confiém poderne dir quelcóm més dintre poch temps.

BALEARS.—VALLDEMOSA

Lo qui vagi á Mallorca que no dexi de visitar aquest poblet, que no
s'olvidi d'admirar aquesta hermosa vall, bonica entre les més encantado-
res qu'enclou la germana gran de les Balears

Lloch d'uns 1.500 y pico de habitants, es sens dupte un dels punts
més preferits per tots los mallorquins per la interessant perspectiva, per
los florits voltants engarlandats pels admetllers que poblan tota la vall
enroïllada per altíssimes montanyes també de les més boniques de la illa.

¡Quí pogués tornar á passejarse per aquells encontorns! ¡Quí pogués
sentir altra vo'ta la veu de les filles de Valldemosa, de les més boniques
de Mallorca, y quí trescant per aquell rocám de les montanyes pogués tor-
nar á perseguir la cassa, com altres jorns, acompanyat dels amichs del áni-
ma que allá dexarem..!

REVISTA MENSUAL

PER À LES

SENYORES

PARÍS, 14 de setembre de 1901.

A CABADES les grans reunions de tot aquest temps, los acontexements sportius enlluernadors, y la gran quinzena de Trouville, la gent de treball torna á n'aquest estimat París, á trotar altra volta, pels boulevards. Les senyores á la moda, cansades ja de rodar per les platges elegants ó establiments termals de més anomenada, cansades de tantes reunions, excursions, partides de mil jochs que fan la vida á n'aquests llochs tan fadigosa com á París, retornan á descansar á la *gran ville*, més bonica que may després d'una temporada d'estarne separat.

Lo temps comensa á refrescar; ja no fa tan bo estarse á la vora del mar; lo sol ja no escalfa com al istiu y les nits son fredes: per axó y per á donar variació á la vida, la quantitat d'estiuejadors que retornan á n'aquesta villa es cada dia més gran, y les primeres reunions comensen á anunciarse, los *trottoirs* reprenen lo seu aspecte animat, y lo *tot París* comensa á veurers per aquí.

Lo vent bufa á estones gelant los nostres cossos, nos venen ja les amohinoses plujes y les boyres del hivern y tot anuncia l'arribada de la tardor. Adeu á les rialleres y atrayentes partides de camp sota un cel blau y en mig d'una temperatura que més convida á reposar que á posarse en moviment; adeu incomparables entreteniments de les platges, excursions en *yacht* ó passeigos al rem que tant agradables nos son á l'estiu; tot axó ja passa per á dexar lloch á la pluja y al vent,

VESTIT DE VIATGE.

VESTIT DE CARRER.

los nostres terribles enemichs! La tardor s'acosta. Lo vinent día parlaré de les modes d'aquesta temporada.

Are aném á entre-tenimos una mica, par-lant dels vestits de les criatures; poden estar ben contents perque ara han entrat en un período de benestar real com may en tot lo que's refereix al vestir; res de lo que'ls oprimía, ls molestava y cansava; tot á fora, su-primít definitivament. En tota llibertat, vestits flexibles y lleu-gers, que permetin al cos tots los seus movi-

ments, ab aquella naturalitat y espontaneitat que tant los ca-cterisa y que'ls fa adorables. A les noyes, les bruses america-nes, totes dretes, ab ample cos qu'acaba en un cinturó de cuyro ó cinta per á marcarloshi'l cos, es lo millor que pot ferselshi

portar des de tres anys á vuyt. En aquest temps encara portan les bruses escotades y ab má negues curtes, per més que se'ls posi roba interior si no's vol ferles pujar com-pletament á la inglesa.

Per á los noys lo que més se porta son les bruses russes de llana, *popeline*, llaneta ó vellut á gust de cada un. Los grans colls de guipur d'Irlanda s'ar-monisan perfectament ab la brusa russa ab plechs plans que s'a-justan ab un cinturó de cuyro. També fa-rém remarcar los grans colls marins de biaxos. Quant se'ls vesteix ab

pantalons es sempre'l estil marí lo que té la preferencia; llavors portan los pantalons drets, ajustats y lliures una mica més avall dels genolls; los panta-lons bufats ja no's por-tan gens. Fins á 7 ó 8 anys no se'ls posa ab pantalons llarchs. També se'ls posa ge-neralment la marinera molt ampla, ó comple-tament ajustada ab un cinturó molt ample de seda. Llarch ó curt, lo pantalón deu ésser abotonat als dos cos-tats, lo qu'en realitat vesteix molt més que'l qu'está abotonat al davant.

Fins á molt ende-vent los noys portan sempre mitjons, al menys fins als 8 ó 10 anys. Llavors se co-mensa á vestirlos ab trajos de llana, forma americana, una mica ample, ab coll planxat girat y ab corbateta ab nús fet á la má, pantalons curts com havém indicat més amunt, fet de la mete-xa llana. Però no deu anarse massa depressa á fer axó: may se per-drán per massa tart, ja que'l seus muscles no están encara prou fets per á sufrir les moles-ties de roba ajustada, resultant preferible com més tart millor.

JULIETTE

NOSTRES FIGURINS

VESTIT DE VIATGE

Vestit de llana fan-tasia, lo baix de la fal-dilla y l'alt del cos son de textit clar, re-puntejat en forma y

VESTIT DE PASSEIG.

VESTIT DE FESTES.

VESTIT ELEGANT.

adornats de biaxos ab repunts ab forma de mitjes llunes crusades, me-
texas adornos al extrém de les mànagues obertes sobre un puny llis.

VESTIT DE CARRER

Vestit de tela *faience*. Faldilla en forma adornada de rics bordats
blanchs. Cos forma bolero, retallat sobre una doble armilla de tela bro-
dada blanca. Armilla de seda blanch marfil, recoberta de dos *rabats* de
puntes fines. Aquest vestit pot ésser fet en tots los colors. Sombrero de
palla fantasia voltat d'una tira de musselina per dintre de los que passen
dos ganivets. Ram de cireres sota l'ala completan lo conjunt.

VESTIT DE FESTES

Vestit de vel rosa. Faldilla ab volant *plissé* y devantal *plissé* de biaix,
costats de batista brodada. Cos y mànagues *plissés* de biaix.

La batista está fixada al cos, y á la faldilla per tirant de tul negre.
Cinturó *drapé*.

VESTIT DE PASSEIG

Vestit de panyet. Faldilla partida per un ample entredós de guipur
posat sobre un volant en forma, lligat á la segona part de la faldilla per

VESTIT DE CAMP.

ALTRE VESTIT DE CAMP.

pattes repuntejades. Bolero posat sobre una camiseta de guipur relligat á
la faldilla per altres *pattes*. Corbata de musselina y puntes, repunts al coll
y á les mànagues.

VESTIT ELEGANT

Es de tela ó séfir rosa. Faldilla plana de dalt, ab un alt volant en
forma, separat de la faldilla per un entredós ab *pattes*, que baxa sobre'l
volant. Brusa adornada ab entredós. Mànagues curtes ab adorno al colze
de tela brodada ó guipur. Coll y punta de les mànagues de musselina tre-
ballada ab plechs de tela. Materials: 5 metres tela, séfir 4 metres de gran
entredós, per á la faldilla, 2'50 metres d'entredós, petit per lo cos; 1'50 de
musselina per lo coll y les mànagues; 3'50 metres de puntes de 10 cen-
tímetres d'ample per lo gran coll, y les mànagues curtes. Sombrero de
palla flexible guarnit ab una corona de grosses roses y un gran nus de
vellut negre sota l'ala.

VESTIT DE CAMP

Vestit de musselina *plissé*, incrustada de motius de punta blanca,
formant medallons. Jaqueta de *tafetás* blau cel, molt llarga, oberta sobre
una armilla adornada ab brodats de color. Gran coll de linon *plissé* bro-
dat en tot lo voltant. La jaqueta va adornada ab botons de *strass*.

ALTRE VESTIT DE CAMP

Ellegant vestit de musselina crem sobre fondo de seda. Cos *front*, pit de guipur crem estil Venecia, formant punta al devant y guarit de cinta rosa passada per la musselina, acabant per bonchs nusos forma *chaux*. Manegues *frontes* guarnides de cinta y d'un puny de guipur crem. Faldilla completament *front* igualment, cinta passant per la musselina y acabant per bonchs nusos, completat per una ampla cinta que penja al darrera.

NOU MODEL

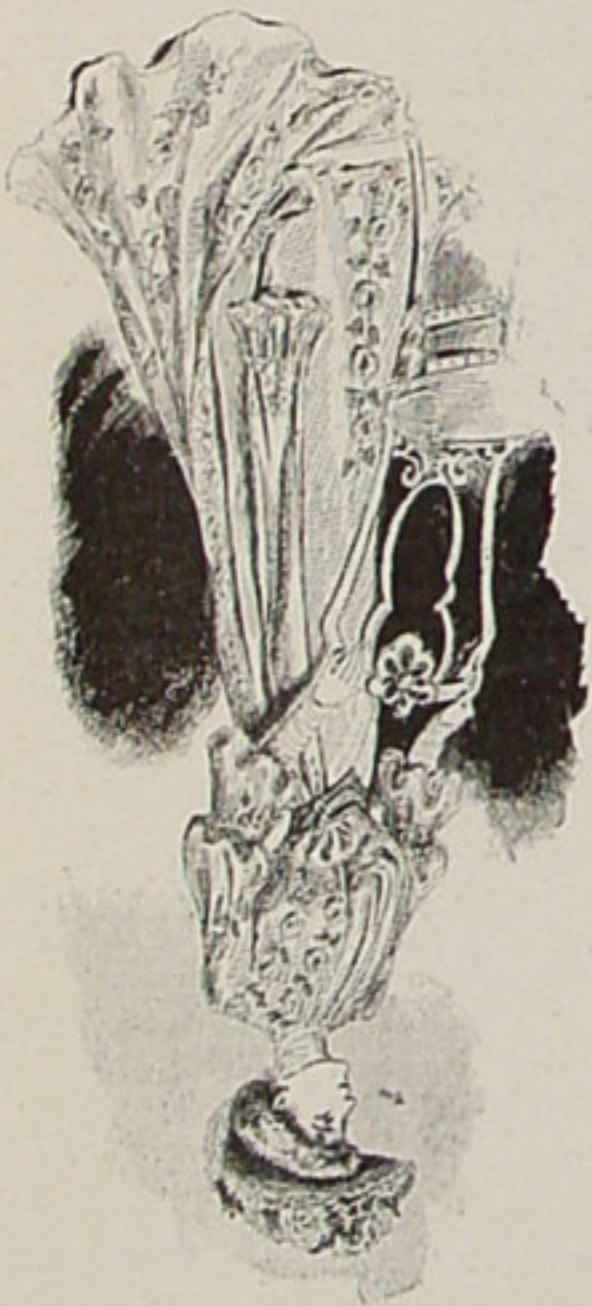
Vestit de llana, panyo, satí ó cassimir. Faldilla ab volant molt alt en forma, completament plana de dalt; separada del volant per una banda també en forma de bonch vellut pintat y brodat. Bolero, sach *plissé* de dalt sobre un petó que baixa tot lo llarch de obertura de devant. Manegues planes de dalt fins a dessota del colze ab punys girats amples. L'escot del bolero es rodó de darrera. Brusa interior, toia de seda de musselina ó *taftas*. Les *patilles* que cobren la banda brodada son de textils, igual al vestit. Materials: 5 metres textit de 120, 12 metres de forro de 0'56 d'ample y 3 metres vellut. Sombrero forma tricorni de palla ab *choux* de cinta, y tres plumes dretes al devant.

VESTIT PER A FESTES

NOU MODEL.

VESTIT PER A FESTES.

Es un elegantíssim vestit de tul gris sobre fondo blau cel, lo *front* tot al volant de les caderes. Cos obert sobre fondo de tul estit brodat de guirlandes y roses a lo llarch. La faldilla es musselina. Cinturó Lluis XVI, ab puntes llargues que cauhen al costat de la faldilla. Manegues ab dobles *buffants*, fan un conjunt recomanable per a les persones de molt gust.

SOMBREROS DE MIG TEMPS

Núm. 1.—Sombrero forma toca, forrat de *royal* negre, barret ab guipur negre a les vores. Un auceíl fantasia negre y blanch, ab les ales desplegadas, va colocat al devant.

Núm. 2.—Sombrero de petro molt ondulat, axecat del cos.

Núm. 3.—Aquest es de palla *yedda* forrat de blau fosch ab pichs y ralles, anusat al darrera y cayent sobre ls cabells. Dos grans plumes passan pel nus.

DIPLOMACIA XINA

LI-HUNG-CHANG.—Jo he promés firmar, es cert; més no he dit encara si he de ferho ab pluma ó ab pincell... ¿Si reunís de nou lo consell de ministres?
(Le Rire, París.)

del modern teatre catalá y posará en escena algunes produccions noves de reputats autors.

Lo segón comensará lo día 20, y actuará una companyia cómic-hírica, dirigida per don Servando Cerbón, que tantes simpatíes té entre'ls aficionats á dit género. Anuncia algunes obres noves y porta una llarga llista de personal.

Ja parlarem de tot á la seva hora si s'ho val.

F. B.

RONDALLES POPULARS CATALANES

LO MIG-POLLET

Una vegada era un Mig-pollet que's va trovar un dineret y no sabent que ferne, ell que si que's va comprar un floch vermell, y bo hi amilocat ab lo floquet que s'havía comprat, se'n va anar cap al palau del rey per casarse ab la seva filla. Quan vet aquí que al ser pel camí va trovar lo llop que li diu:

- ¿Ahont vas Mig-pollet tan demati?
- Me'n vaig al palau del rey.
- ¿Y per qué hi vas?
- Per casarme ab la seva filla, ¿vols venir? Te convido á bodes.
- Que't barles de mí!
- No me'n burlo, que ho dich de serio.
- Donchs aném.—

Lo Mig-pollet caminava tan depressa que'l llop tot just lo podia aconseguir:

- Sí has de córrer tant ja te'n pots anar tot sol.
- ¿Tan cansat estás?
- Y molt.
- Donchs mira, posat sobre la meva cúa que ja't portaré.—

Lo llop ho fa y ala, camina que caminarás. Quan van ser un tros lluny trovan la guineu:

- ¿Ahont vas Mig-pollet tan depressa?
- Al palau del rey per casarme ab la princesa ¿vols venir? Apa que t'hi divertiràs.
- Sí que vinch.—

Peró com que'l Mig-pollet corría tant; la guineu no'l podia aconseguir y al ultim li diu:

- Noy no puch dir faba, si corres tant te dexo.
- Si estás cansada amágat á la meva cresta que ja't portaré.—

La guineu s'hi enfila, y en voléu allavors de corre... Al cap de poch troba un riu:

- ¡Olal! ¿ahont vas tant corrents, Mig-pollet?

—Vaig á casarme ab la filla del rey ¿vols venir?
—Ja hi estém anant.—
Se posan á caminar, però com lo Mig-pollet corría tant, lo riu no'l podia aconseguir.

—Ni que fosses un llamp anirías tan depressa, quí vols que't seguexi si corres tant.

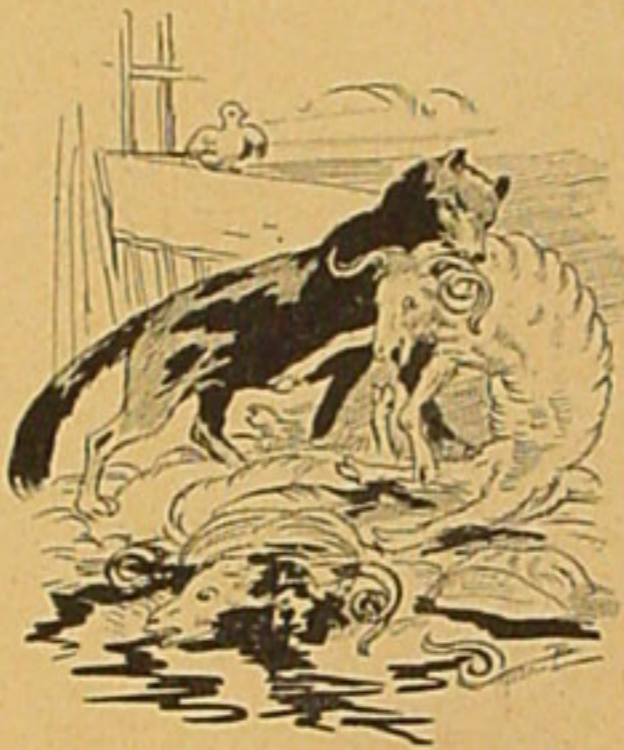
- ¿Qu'estás cansat?
- Ja ho crech, si no't puch aconseguir.
- Donchs ficat á la meva panxa que't portaré.—

En voléu allavors lo Mig-pollet de caminar y caminar; ab un no res va ser al palau del rey. Quan lo rey lo va veure va quedar tot parat, però quan ne va quedar més encara va ser quan li va dir que hi anava per casarse ab la seva filla.

- Bé, ja'n parlarem: — va dir lo rey.
- Está bé.
- Peró mira, haurás de dormir al corral dels bens, perque tinch los llits tots ocupats.
- No hi fá res, axó ray! —

Quan va ser l'hora de dormir lo Mig-pollet se'n va cap al corral, y'ls bens, axís que'l van veure, vinga embestirlo y donarli banyades, però ell que's posa á cridar:

- ¡Llop, ajudam! Llop, ajudam! —

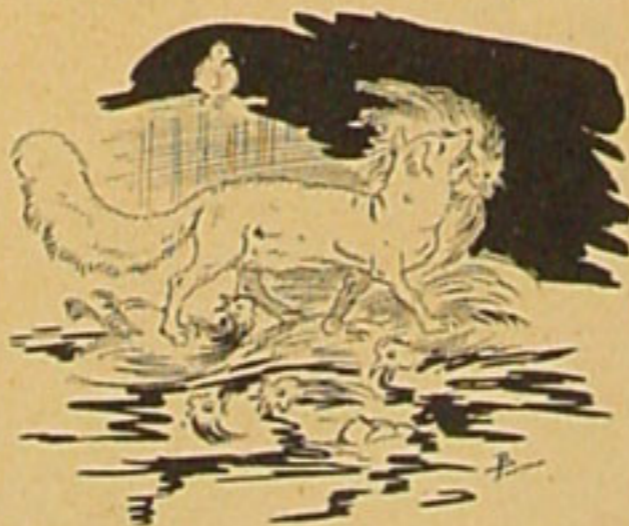
Lo llop desseguida l'haguessen vist á tirarse sobre'ls bens defensant al seu amich, qu'aquest vull, aquest no vull, los va degollar á tots que no'n va dexar cap de viu, sentse un tip de carn que ni que fos Pasqua florida.

Al ser l'endemá, lo rey axí que va sentir que'l Mig-pollet cantava ab aquella alegría, va quedar tot sorpres, perque's pensava que'ls bens l'haurían mort. Se'n va cap al corral y en veu aquella carnicerfa que feya fredat, però va haver de dissimular, y al endemá li va dir:

- Mira, haurías d'anar á dormir al galliner.— pensant: — Avuy si que no t'escaparás.
- Bé, bé, no'm fa res.—

Al ser á la nit se'n va al galliner, y les gallines axís que'l van veure, en voléu de picades!

- Peró ell que's posa á cridar:
- ¡Guineu, ajudam! Guineu, ajudam! —
- Surt la guineu, y ab un sant y amén alló va ser

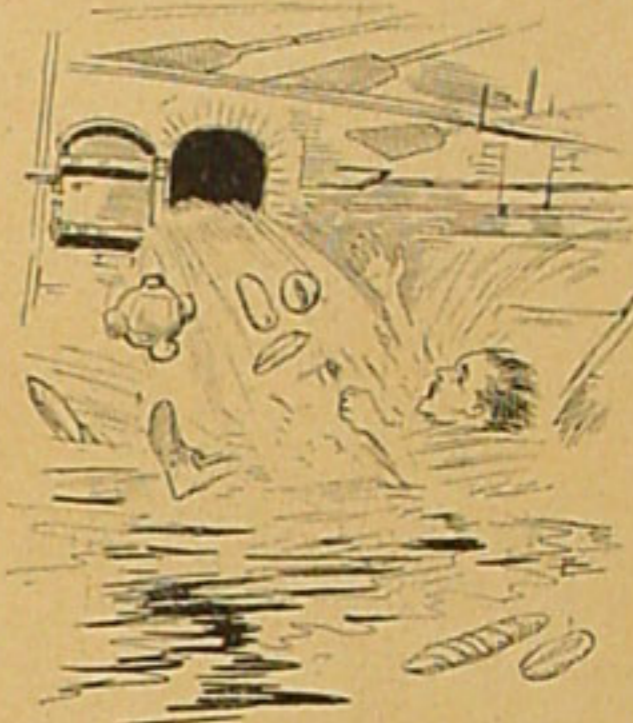
un cementiri. Lo rey no's va enrabiar poch quan ho va saber, y allavors vinga rumiar; rumia que rumiarás cóm ho faria per treures lo Mig-pollet de casa; quan va venir lo forner que, al véurel tant en caparrat, li diu:

- ¿Qué teníu, senyor rey?
- No sé com ferho per desferme d'aquest murri de Mig-pollet.

—¿Axó vos encaparra? Dexeuh per mí; vos sols procuréu que vagi á dormir dintre'l forn.—

Quan va ser lo vespre'l rey va dir al Mig-pollet que tindria de dormir al forn, qu'allí ningú'l molestaría. Ell que se'n hi va, y quan está dormit, lo forner que poch á poquet comensa á posarhi llenya, y quan lo va tenir á punt hi cala foch.

Lo Mig-pollet que dormía molt tranquil se despertá fent uns estusechs, perque la fumera li tapava

los esperits, y com que s'ofegava se posá á obrir la boca tant com podia, y comensá á treure lo riu de la seva panxa que's va sortir de mare, apsgant lo foch, ofegant al forner, emportantseho tot, que'l rey al sentir los crits se desperta y veu que'l palau estava tot voltat d'aygua que no podia fugir, y si va volguer salvarse la vida va tenir de demanar ajuda al Mig-pollet, y valga que desseguida hi va corre, ho sinó hauría mort ofegat. Allavors, en vista d'axó, lo va casar ab la princesa y després lo va fer rey, vivint felissos molts anys, que si no son morts, encare hi viuhen.

CURIOSITATS Y PASSATEMPS

QUADRAT NUMÉRICH

Escriure cinch xifres de manera que sumades horizontal, vertical y diagonalment donguin per resultat lo número 25, sense que en cap ratlla hi hagi sumandos repetits.

B. C. J.

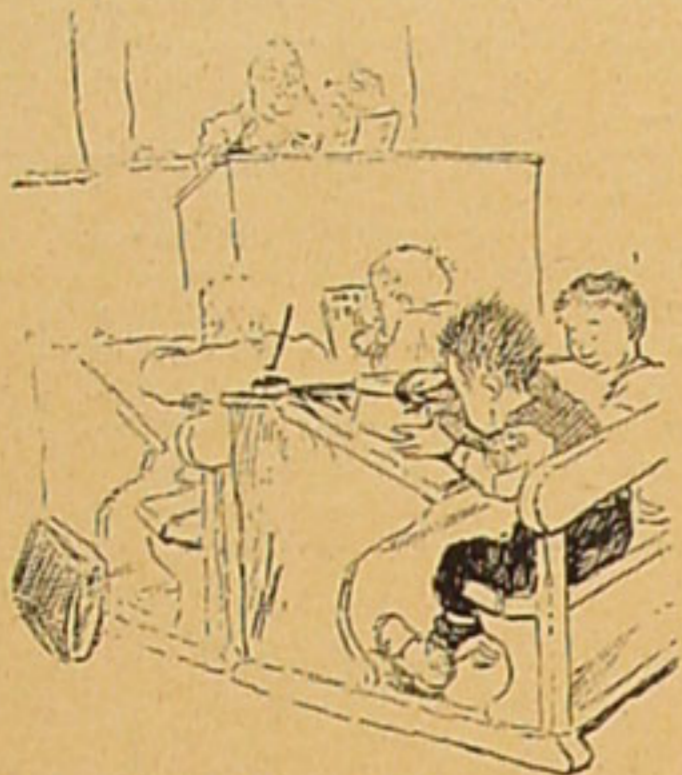
SOLUCIÓ AL PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT.

LOGRIFICH NUMÉRICH. — Ramonet. — Ratera. — Marta. — Nora. — Tro. — Or. — R. — Re. — Ron. — Rata. — Terra. — Torner. — Otomana.

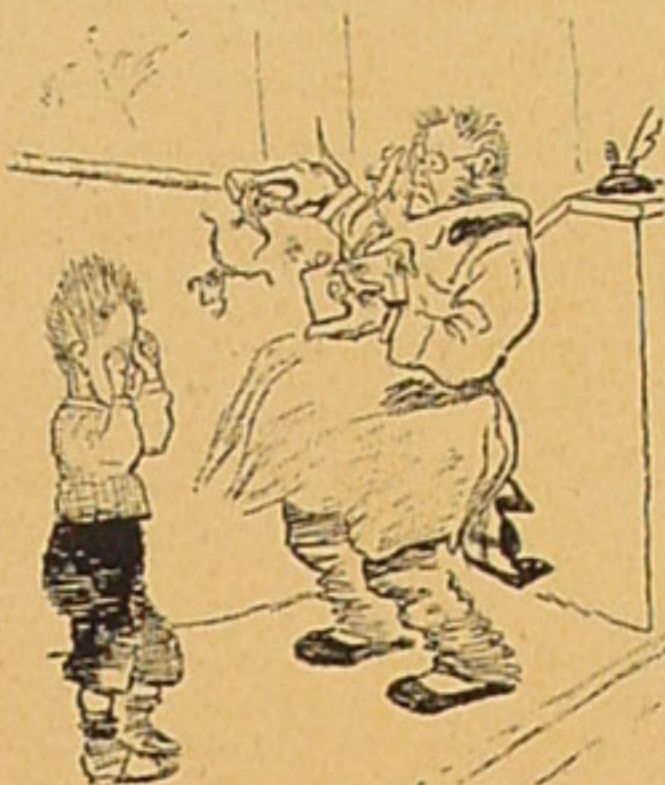

QUÈNTO ILUSTRAT EXTRANGER

Sumari del núm. 21

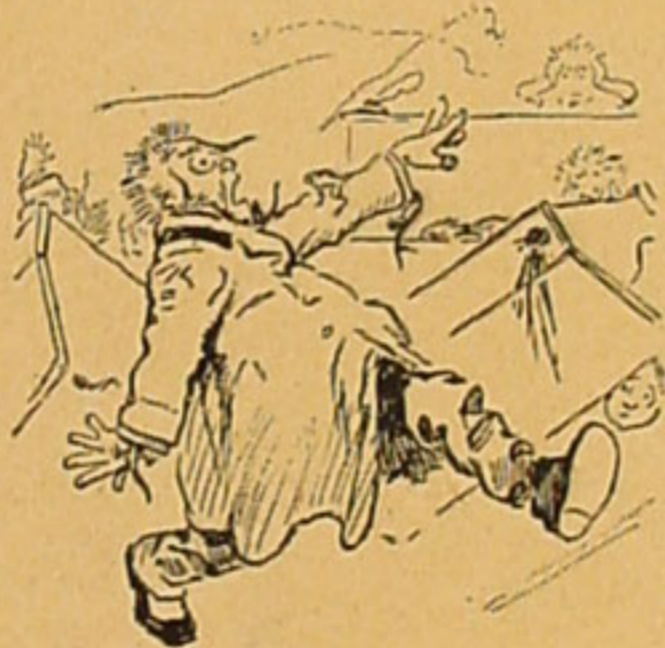
1

3

2

4

LA DIVERSIÓ DEL ALUMNE Y L'ESPANT DEL MESTRE

(Le Rire, París)

GRAVATS: Industries artistiques: Caxa cineraria, feta á la casa Masriera germans (dibuix de Joseph Masriera). — Una remendadora, dibuix de D. Baixeras. — La Roca y sos encontorns: Runes del castell de La Roca; Encontorns del castell; Pont romà de Parpeus; Una finestra d'una casa de La Roca; Una verne da; La Roca: Un carrer de les afores; Porxada de la esglesia de Santa Agnès de Malenyans; Detall del castell (fots. de Amigó y Plá y dibuxos de Brunet). — Firma y retrato de Mariéton. — Emblema y firma de Marius André. — Firma y retrato de Dévoluy. — Maurice Faure, diputat per la Drôme. — Lluís X. de Ricard. — Eussebi Guiteras, autor de la peça de música que acompanya aquest número. — Valencia: Monument al Beato Joan de Ribera. — Artístich cartell de la casa Fiter. — Quènto ilustrat, per Anriban. — Caricatures extrangeres.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Joseph Alemany y Borrás. — Visions boyroses de la vall Sacorrada (acabament), per Joan Rosselló (ilustracions de F. Rosselló). — Lo castell de La Roca (poesia), per Hermenegildo Carrera y Miró. — Del natural, per Joseph Arnau y Corbella (ilustracions de F. Sans Castaño). — Germanor catalanoprovençal: IX; Los felibres d'avuy, per Víctor Oliva. — Redempció (poesia), per J. Baucells y Prat. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Revista de teatres, per F. B. — Bibliografia. — Curiositats y passatemp. — Anuncis.

MUSICA: La Enamorada, cançó catalana per Eussebi Guiteras, lletra de Arthur Masriera.

ANUNCIS

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(ÚNICA ILUSTRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any..... 11 pessetes.

Un any..... 20 »

Extranger.

Un any..... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demás païssos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

(primera época.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTICHES TAPES PERA GUARDAR

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostre corresponsals.